

Megjelen minden
vasárnapon.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer Pál könyvnyomdája
Nagy-Becskereken, hová az elő-
fizetési penzek és ígatási díjak
küldendők.

TORONTÁL.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

Vegyestartalmu hetilap. — A vármegye közlönye.

Hirdetések és mellékletek minden nyelven vétetnek fel a kiadóhivatalban. Kértek az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legelőbb péntek délig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétetnek.

Magán hirdetések: A 3-hasábos garmondsor első hirdetésnél 6 kr., többesörvénél 4 kr. Kincstári illeték minden egyes beigatást 30 kr.

Hivatalos hirdetések: A nagy m. kir. belügyministerium határozata értelmében a hivatalos hirdetések örmentve és előlegesen beküldendő közlési díja 1875. év első napjától kezdve következőleg állapított meg:

100 szög egyszer közlve és egy a hirdetését igazoló lap	frt 1-67
200	2-67
300	3-67

és így tovább minden megkezdett 100 szögről 1 frttal több.

Alulírt kiadóhivatalnak van szerencsése, a tek. szolgabíró-hivataloknak közsegeknek és magán hirdetőknél tudára adni, hogy nem helybeli hirdetések csak akkor vétetnek fel, legyenek bár azok hivatalos vagy magán hirdetések, ha a hirdetés díjat az itt közölt tarifa szerint a hirdetéssel együtt beküldik, vagy pedig kötelezik magukat, a kiadóhivatal által utánvét mellett feladott nyugtat és támpeldányt a postán mindenkor kiváltani.

A „Torontál” kiadóhivatala.

A közigazgatási új szervezet.

n. Gróf Szapáry miniszterelnök s belügyminiszter most tette közzé a belügyminiszteriumban készülő közigazgatási reform kiterjedésének átnézetét.

A nemzet mely tudja, hogy a nemzeti állam megerősödése s a magyarság hegemoniájának biztosítása érdekében a reformnak be kell következnie, szinte türelmetlenül várta a készülő reform híreit. Az ellenzéki lapok által eddig időről-időre hozott, nagyobb részt költött hírekkel szemben itt a hiteles közlés, mely a készülő reform kiterjedését és alapvonalait foglalja magában.

A közigazgatási reform ki fog terjedni a községekre, a városokra s a megyékre. Mint legfőbb s nagyobb részt a többi irányban is alapvető, először a megyei közigazgatás reformjáról szóló törvényjavaslat készült az árvaügyek rendezéséről szóló törvényjavaslat is; míg a közigazgatási biráskodásról szóló most van munkában s ez az utóbbi is a képviselőház elé fog terjesztetni még az előbb kettőnek tárgyalás alá vétele előtt.

A megyei közigazgatás tervezett új szervezetének az az alapelve, hogy a közigazgatás: állami feladat s a közigazgatás közegei ennélfogva államiak (s nem többé a közönség által választottak). A reform életbeléptekor az

eddig választott tisztviselők megtartják állomásaikat, de csak a választási határidőig; akkor az állomások kinevezés által fognak betölteni (hogy az addigi tisztviselőkkel-e, az ezeknek hivatali érdemeitől függ).

De lesznek az új megyének választott tisztviselői ezután is, egyes feladatok teljesítésére, különösen a megyei önkormányzat utján létesített intézetek kezelésére. Erről tüzetesen fog a törvény intézkedni.

A megye élén ezután is a főispán áll; neki vannak alárendelve az alispán s a megye székhelyén működő egyéb főtisztviselők, ellenőrzi működésüket s a törvények és szabályok helyes alkalmazását. A törvényben a főispán felelőssége meg van állapítva s így az új főispán nemcsak dignitárius lesz, de felelős főhivatalnok is. A törvény felsorolja az egyes eseteket melyekben ő dönt a kormány helyett hogy az adminisztráció központi (belügyminiszteriumi) teendői egyszerűsítsenek. Közvetlenül alárendelt közegei: az alispán, a pénzügyigazgató, az árvaszéki elnök, a jogtanácsos (kinek állása a tiszti ügyészek fölé a törvény által kreáltatik) a tanfelügyelő és az erdőfelügyelő.

A kinevezett alispán (aki esetleg a főispán helyettese is) vezeti a megye közigazgatását s egyúttal azon szolgál

birói határozatokra nézve, melyekre más főlebbviteli hatóság nem tüzetet ki, másodfokban határoz. Alája vannak rendelve: a községi jegyzők, állatorvos, főorvos, állami építészeti hivatal és a szolgabírók.

A megyei pénztárak megszüntettetnek s ezek teendőit az adóhivatalok veszik át.

Míg a tisztviselői pragmatika külön törvény által szabályoztatni fog, a tisztviselők hivatalos jogviszonyát s felelősségét e megyei törvény néhány legfontosabb intézkedéssel szabályozza.

Lényeges fővonásokban ebből áll a megyeigazgatás új állami szervezete.

A közigazgatás a megyékben tehát állami lesz ugyan, de azért a megyék önkormányzati hatásköre fentartatik a kormány felügyelete alatt; a megye országos ügyekkel foglalkozhat, megmarad az egymás közti levelezési jog, a kérvényezési jog, a törvényesen meg nem szavazott adók behajtása s a meg nem ajánlott ujonczok kiállítására elleni tiltakozási jog, a szabályrendelet-alkotási jog, a jótékonykorsági, közmívelődési, közgazdasági ügyekben pótadó-kivetési jog; továbbá teljes ellenőrzési jog a közigazgatás menetére, a hatósági közegek működésére, valamint befolyása leendő a fegyelmi vizsgálat ellenőrzésére is.

E jogokat a megye ezután is a

A TORONTÁL TÁRCZÁJA.

A szabadságharcz idejéből.

Debreczenbe érkeztem. Mintha az egész népség megbolondult volna, oly vigság volt mindenfelé. Hemzsegett a sok ember az utcákon, jární is alig lehetett. Délután 6 óra tájban kimentünk az erdőre, ott az arenában valami Mele Rafael nevezetű magikus produkálta magát. Nagy Isten! most is borzadok, ha eszembe jut a forróság, mit az arenában kiállni kénytelenítettünk. Afrika kellő közepén nem lehet nagyobb hőség. Hová rendes fizetési időben nehezen fért volt be ötszáz ember, most ezen rendetlen, fizetéstelen időben 2000 ember szorították. Ha a pokolban ily hőség leendő, akkor még ezen perczen bűnbánó leszek, elhagyom kedvesemet s beállok remetének. Hát még az a tolokodás!? a tolokodásból származott jayveszék, orditozás. Az utolsó ítélet nem lehet desperatusabb, mint Mele Rafael arenája. Mellettem egy három mázsás mézárósné olvadozott szemlétomást. Én csupa keresztényi szeretetből egész tudómból fujtam felé a hideget, de ebben a veszett atmosphaerában a legremitőbb északi vihar is hatástalanul enyészendett el. Először nagy kendőjét bontá szét, később levette, azután ruháját kapcsolá ki s így stokató tovább, tovább. Én Mele Raffaellel keveset gondoltam, előttem pikantabb perspektív

bontakozott. Hát még azok a különemű kiabálások, visítások és sikoltások:

— Vízet, vizet, különben azonnal szét-puffanok. —

— Ne csimpalkodjék kend a viganómba, nem tizgarason adták annak röfít. —

— Szemtelen embere, mit keresgél, nem tett oda semmit. —

— Szorítsd Gyuri, most van módod benne. —

— Pif! paf! puf! barom! a magad lábán járj. —

— Gazember, hogy mered a zsebbelimet kihuzni? —

Látja a tekintetes ur, hogy izzadok, mindjárt visszadugom, csak a homlokomat törülöm meg az izzadságtól.

— Gazember! pif! paf! puf! be kell vinni. Hej rendőr! csendőr! policei! Erre nyakon-fogták a zsebbelirablót s keresztül kasul a tömegben lódták kifelé.

— Jaj bordám!

— Hogy az Isten vakítsa meg, úgy rohan, mint valami veszett eb.

— Én Istenem, mindjárt meghalok, mindjárt megfulok. Segítsé! Segítsé!

E szivrepesztő szavakat egy halvány gyermekeleányka hangozá, oly érzékenyen, hogy még a magikus Mele Rafael is megbotránkozott.

— Helyet! helyet! ordított több száz torok. S az egész infanteria s gavaleria eszeveszetten tolokodott az ájuldozó leányka felé, hogy kivihesse és megmenthesse.

Ilyen tolokodás, orditozás és bögés csak a hamburgi színházban lehetett, midőn a publikum feje felett égett, recsegett és ropogott.

Ez még nem volt elég, hanem kívülről pokoli ujjongás közepett kezdtek döngetni a deszka oldalokat. A mesterlegénység akart erőszakkal behatolni.

A közönség egy része megrémült, a másrészt örült és mosolygott, hogy via facti szabadabb tér nyitattik.

— Eresszük be őket, kiáltanak a félénkebbek. Be kell bocsátani.

— A világért se kapituláljunk, ordítanak az erősbőlük, hogy így legalább nagyobb tért nyerhessenek.

A mesterlegénység nem akart várakozni, hanem egy komoly megrohanással ránk szakasztá a fenyő oldalakat. Én elveszítém presentiamat, mert nem csak egy szál deszka, hanem a három mázsás olvadékony asszony-ság is reám zuhant. Alig birtam kimászni e husquantum alól. Mire kijózanodtam, szabadabb mozgás és tisztább levegő közepett csudálhattuk és bámulhattuk Mele Raffaelt.

Ah de minő czifferblatott mutatott Mele? Soha, de soha sem hívták méltóbban Raffaelnek. —

—

—

—

—

—

—

— Erdélybe rendelteténk. E napon Sámsonban háltunk. Engemet egy jebuzeushoz quartélyoztak. A judó igen mulatságos egyéniség volt, hanem a neje Rebeka még mulatságosabb, én a mulatságos embereket

közgyűlés által gyakorolja; a megyei bizottság összealkotási módja, tagjainak száma s a választási eljárás megmarad, valamint a közigazgatási bizottság is, melyben azonban a választott tagok száma 10-ről 12-re emeltetik (tehát a megye független közönségének befolyása itt érdekei védelmében erősítettik). E bizottság kebeléből fog alakulni egyik foruma a közigazgatási bíróságnak, mely a készülő törvényjavaslat szerint a megyei közönség érdekei s a hatósági személyek eljárása között pártatlan ítélő lesz.

Háromezer □-kilométert meghaladó nagyobb területű megyékben, hol a távol eső külön vidékek közt különböző érdekek merülhetnek fel: a helyi közgazdasági, közművelődési és jótékonyági ügyek ellátására járási tanácsok alakíthatók a megyei közgyűlés által választott 8—12 taggal, kiknek fele virilista, elnök a főszolgabíró. E járási tanácsok felügyeletet gyakorolnak a járásbeli községek működésére, költségvetésére, számadásaira s működésükről a megyei közgyűlésnek rendes jelentést tesznek.

Ez a Szapáry által tervezett s jeles munkatársai: Szalavszky s Bezerédj által kidolgozott új szervezet lényege; a tisztviselők választásának joga megszűnik ugyan általa, de a megye közönségének önkormányzati élete teljes épségben fenmarad, sőt megizmosodik s új szerveket nyer, az adminisztráció biztossága, rendes működése, becsületessége biztosított az új törvény által. S ez a földolog, melynek megvalósulásaért könnyen feladhatjuk a választás jogát, mely igen szép ősi jog ugyan, de általa sok visszaélés történhetik és történt is eddig a megye közigazgatásának és közönségének kárára s a magyar nemzet hegemoniája ellen áskálódó üzelmek lehetővé tételére.

Nagy-Becskerek, 1891 január 22.

—a. A mint az ország minden vidékéről érkező tudósítások értesítenek, a kormánypártnak többsége ma már kétségbe vonhatatlan tény, s azon buzgalom és erély — mely nélkül az adott viszonyok, körülmények és népünk jelleménél fogva, sem egyik, sem a másik párt győzelme nem képzelhető — ha kitartással párosult, úgy bizton nézhetünk a kétes jövőnek esélyei elé.

A kormánypárt igyekezett e többséget megszerezni, azt meg is szerezte s az most erős phalaxot képez azon ellenzéki áramlatokkal szemben, a melyek azt több oldalról veszélyeztetnének. Csak nagy többséggel lehet, hogy a reformok, melyek hazánkban mármár majd elkéstek, életbe léptethessenek, hogy a nyert alapon hazánk nagy multjához egyrészt, másrészt hivatászerű jövőjéhez méltó épület emelkedhessék.

Több vidékről érkező tudósítás eszteli azon sajnós izgatottságot, melyet a szélső baloldal titokban ugyan, de minden megengedhető és meg nem engedhető eszközökkel működve, azért provokált, hogy a közigazgatási célba vett reform ellenében, a régi megyéknek ma már az állam szervezetbe be nem illő, hagyományos működési terét megvédje.

Kossuth nevének 48-iki fényét élesztik fel több helyen s a mai Kossuth a 48-iki Kossuththal azonosítottatik. Az ámitásnak minden eszköze, legyen az jó vagy rossz, szabad vagy tilos, horderejének kiszámítható vagy kiszámíthatatlan szerencsétlen következménye pártezel tekintetből használtatik. Kossuth 1848-iki intenciói úgy mutattak fel, mint az akkori időszak e merész vállalkozója, a megyék bástyáit a nemzet életével is megmenteni akarta volna.

Boszantóan nevetséges, hogy míg valamennyi pártnak legtöbbsze a most

fenálló megyei szervezetet szemben a már igénybe vett és foganatosított, igénybe veendő és foganatosítandó reformokkal összeegyeztethetőnek absolute nem tartják, addig Irányi & consortes valóságos conspiratiot csinálnak és apostolaiknak olyaténféle utasításokat adnak, hogy hassanak oda, miként a nagy közönség a közigazgatási reformtörekvést reprobálja és oda hasson, hogy a kormány ebbeli javaslatával kisebbségben maradjon.

A másik fél, a mely a kormányt eddig mindég oda utalta, hogy inkább későbbben mint hiányosan és rosszul mutassa be javaslatát, most folytonosan azért zaklatja, hogy azt mielőbb tegye a ház asztalára.

Nem tudják, vagy ha tudják, meg nem gondolják az illetők, hogy hová terelik a népet s mily veszélybe sodorják az országot.

Mi tehát nyíltan kimondjuk, hogy nemcsak a tényleg is működő kormánypártbelieknek, hanem azoknak is mulasztatlan kötelességök, a kik bármi oknál fogva, a politikai küzdterről visszavonulva, a nép feltétlen bizalmát mégis régi időktől fogva bírják, hogy a könnyen félrevezethető egyeseket a jó utra tereljék s nekik a kérdéses reform nélkülözhetlenségét s éppen az ország érdekében való keresztülvitelének szükségét érthetőleg megmagyarázva, a haszontalan és legfeljebb is benső nyugtalanságot okozható kötelelyektől felszabadítsák.

Hogy a célba vett reform keresztülvitele tekintetében többségünk lesz, az kétséget nem szenved, de egyszerű kis többség nem lenne elég! Nekünk határozottan nagy többség kell, hogy a szélső baloldaltól célba vett indokolatlan és politikailag csak károsnak nevezhető agitációval könnyebben végzhessünk, hogy a felzaklatott kedélyeket mielőbb megnyugtathassuk, s hogy a haza megvédése és a belren-

egész életemben nagyon szerettem, a mulatságosabbakat pedig még jobban s így igen természetes, ha Rebeka kedvesebb lön előttem, mint a férje Jákob. Jákob nagyon öreg volt, Rebeka nagyon fiatal. Komolyan tanácsoltam minden öreg urnak, ne vegyen nőül fiatal leányt, mert tiz esetben kilencszer szedte rá Jákobot Rebeka. Rebeka ugy szedte rá Jákobot, hogy midőn Jákob elaludt, Rebeka csendesen felkelt, mindennemű süteményeket kötőre szedett s azokat nekem az asztalra tálalta, mellém ült és mig én falatoztam, kedélyesen mulattatott apró és nagy élczével. Rebeka igen élczés asszony volt. Lehetlen hogy egy pár élczéjét le ne irjam:

— Nálunk nem férjem Jákob, hanem én szoktam le, felmászkalni a lajtorján a padlásra; s így a mi lajtorjánk nem a Jákob, hanem a Rebeka lajtorjája.

— Bolondok, kik azt hiszik, hogy mi csak a koser hust szeretjük, szeretjük mi a kosertelent is.

— Jákob azt hiszi, hogy én is arany borju-imádó vagyok, pedig én jobban imádom a vasas embert, mint az arany borjut. A vasasság alatt az én fegyvereimet értette, az arany borju alatt pedig a Jákob gazdagságát.

Sok bolondot mondott volna még Rebeka, de én betömttem a száját.

A falatozás után lenyugodtunk. En Rebekaival álmodtam. Különös magnetikus report, Rebeka meg velem álmodott. Reggel

mosolyogva monda, hogy igen nehéz álmai voltak.

Jákob másnap megköszönte háza iránt tanusított jó indulatomat. Ilyenek az arany borju-imádók. Rebeka kinyilatkozta férje előtt, hogy soha sem volt solidabb emberrel ügye. —

Jákob megcsókolta Rebeát. Rebeka mosolygott. En is. Tanuljátok meg öreg házassok: Az asszonyok jobban szeretik a vasas embert, mint az arany borjut.

Két egész napig vesztegeltünk Fényen. A csaplár főzője véletlenségéből a gulyáshusba mármárosi só helyett igen nagy mennyiségben keserű sót talált vetni, mi mindnyájunkra oly rémitő hatást gyakorolt, hogy 48 óráig egy lépést sem mehettünk.

Nagy-Károlyban kaptam életemben először szerelmes levelet. Betüről betüre leírom, mert hemzseg a költői virágoktól.

Édes ön!

Ön erős férfi, én csak gyenge nő vagyok. Ön engem leigézett, az én érzésem többé nem az enyém, hanem az öné. A gyönyörű fantasiák miatt egész éjszaka nem alhatom, mindig csak önt látom szépséges kedvesem. Ha édes ön vigasz nélkül távozni fog, én buvomban meghalok. Ne hagyjon édes ön meghalni.

Maradok holtig hüve Eufrosina, masand-módné.

Gyönyör-fejkovágások között olvastam el e szívgyilkos sorokat. Soha nem láttam Eufrosinát, ab invisis pedig nem mertem bele kötni, mert már egypárszor ugyancsak felsültem. Rendezvoust kértem tehát a kaplonyi utra, egy háromágú vadgesztenye alá. Frosina megjelent éjjeli tizenegy órakor. Szerencsémre a hold oly eszeveszetten világolt, hogy specifice vizsgálódhattam. Szent Isten! minő alak? Hat láb és öt hüvelyk! Minő fej? Mint egy piricsei görögödinnye. A fejen alig egy maroknyi narancsszínű czopfli. Minő orr? mint egy kovászos ugorka! Minő szemek? kicsinyek mint valami mókusgyermeké! Minő kezek? mint valami szabóvasaló! Minő lábak? mint valami tepszi! na de hagyjuk e leírást. Minek rontsam a masand-módné szerencsáját, hát ha valami napnyugati izlés, belé ütődik s magáévá teszi. Az izlés oly subjektív valami, mely az objektumokat maga, egyéni meggyőződés szerint válogatja.

Nagy-Károlyban csupa magyarembereket találtam, pedig valami buta ember erőnek erejével azt akarta velem elhitelni, hogy Nagy-Károly német város.

Nagy-Majthényban láttam egy igen igen kedves képű fiatal menyecskét. Szegényen észrevehető volt, hogy hervadásnak és feloszlásnak indult. A mint a clamor publicóból kivehetém, egy lelketlen stokfís travesztálta heringgé, ezt az egykoron kellemetes potykát. — Nagy gonoszság a sorstól, hogy

dezés nagy munkájának egyaránt biztos és gyors sikert szerezhessünk.

Es ezért engedtessek meg e komoly szó azokhoz, kik érdemekben megőszülve minden más körülmények között teljes joggal állhatnának félre a politikai tusák mezejéről. Engedtessek meg, hogy felkérjük, miszerint még egyszer s reméljük ezuttal utóljára a sikra kilépjenek, hagyják oda a csendes aratrumot s jöjjenek a kapitolumba.

Serre indokul felhoznunk elég legyen azt, hogy a könnyelműen felzaklatott kedélyeket lecsendesíteni hazafiúi szent kötelesség s e kötelesség teljesítésére sok helyütt csak ők képesek becses és osztatlanul mélyen tisztelt személyekkel, melyek előtt eloszlik az ámitások köde és bizton megfordul a tévutra terelt nép.

P. Szathmáry Károly †.

Ujból felcserélte a mulandót az örökké valóval egy olyan irótársam és barátom, a ki közel 20 éven keresztül az irodalmi téren velem együtt működve, nyugodt megadással és szerény igényekkel hordta a téglát azon épület megalkotásához, mely egykoron a nemzet szellemi haladását fogja hirdetni és bizonyítani. — Én e derék munkást már írói pályája kezdetén ismertem meg s az a barátság és összetartás, mely egymás iránti rokonszenvezésünk nyomán kifejlődött, fenmaradt az évek hosszú során keresztül a mai napig változatlanul. — Egy írói lakoma alkalmával a „Szikszai vendéglő“ emeletén felköszöntőjében minden tulhajtás nélkül ő méltatta írói működésemet és munkásságomat a legigazságosabban és legméltányosabban s midőn a felköszöntők bevégezése után melegen kezdet szoritottunk, ő mondotta azt, a mostani irodalmi viszonyainkba is bele illő igazságot, hogy a mesterek mellett a szerényebb munkásokról sem szabad megfeledkeznünk.

gyakorta szarvasmarhákat ereszt eper-
ágyakra.

Terebes egyetlen utcából áll. De ezen utca hosszú és egyenes. Az egyenesség nagy ritkaság e földön, miért hogy oly könnyen ne feledjük ezen egyenességet, Terebesről mindegyikünk egy-egy tyukot vitt el örök emlékül.

Erdőre késő este érkeztünk. Erdő igen szép vidéken fekszik, mennyire a holdvilágon kivehettem a felséges borai vannak — az uradalmi pinczében. Szerencsénkre a faluban épen a kolera dühöngött, miért mindenki törekedett mentül nagyobb quantumban inni. Erdődön itunk is annyit, hogy még harmadnap is részeg volt az egész csapat. Megfoghatlan előttem, hogy midőn egy év alatt a kolera némelyik faluban két háromszáz embert ragad el, a másik esztendőben az összlakosság számából alig hiányzik husz huszonöt. De hogy is van ez? Hiszen az ember nem patkószeg! én azt hiszem, a nagyszerű borivás teszi. Furcsa esetem volt ebben a mezőfaluban.

Este tíz óra tájban kótyagosan sétálni mentem a vadaskertbe; épen egy nagy mennykő vadkörtefa alatt állapodám meg, amint távolról „pszt!“ neszt hallok. Atyámtól hallottam, hogy legcélzzerűbb olyan hangon felelni, mint milyen hangon az ember szólíttatik. Feleltem tehát azon módon „pszt!“

Utóljára mintegy 3 év előtt a kisdédóvódák érdekében N.-Beckereken járt s én voltam az első ember, a kit baráti látogatásával megtisztelt. Másnap együtt ebédeltem vele szeretett főispánunknál, a ki minden a közügyben eredményesen közreműködőnek igaz barátja és pártfogója; másnap nálam ebédelt és ottléte alatt majd keserűbben, majd vidámabban szelőztettük — a multak kárpitjait, ő gondosan és figyelmesen meghányva vetve s összehasonlítva a multat a jelennel, elfogulatlanul mondta ki azt a véleményét, hogy sok jobb volt akkor, és sok van jobban most.

Némi keserűséggel vegyes mosolylyal jegyezte meg, hogy ő a költői eszmék világából átsapott a reális eszmék világába, mert időszakunkban itt több tér nyílik, a haza aktualis érdekeit előmozdítani.

Mikor halálának hírére megdöbbenve és keresetlen baráti fájdalommal a lapokból kiolvastam, meghatottan emlékeztem meg azon rövid válaszutról, mely bölcsőnk közé esett, csaknem biztosan kiszámíthatva, hogy az a választ sem lesz sokkal hosszabb, a mely sirunk közé esik.

Ama szorgalmas és jó munkások közé tartozott, kik a haza jobb jövőjeért önzetlenül dolgoztak s a csüggedés hosszú idejében mindenképp igyekeztek az elbusult magyarok lelkét ébren tartani. Vezéri szerepre nem termett, de jó harcos volt, mint a honvédvilágban is.

Kevés ember dolgozott többet és folytonosabban, mint ő. A mi tehetsége volt, mind rászánta a nemzeti művelődés és haladás javára s a helyet, a melyet elfoglalt, mindég lelkiismeretesen igyekezett betölteni. — Ellenséget pedig soha sem szerzett magának, mert jószívű, derült világnézletű és kedélyű férfi volt. — Bajait, betegségét bölcs békettűréssel viselte. Akkor láttuk csak, de akkor is tréfásan kifakadni, mikor

Előre kell bocsátanom, hogy a kulcsárnál levén szállva, annak egy spanyolgallérja volt nyakamban.

Kevés ideig szünet lön. Csakhamar közelebről hangzék. „Pszt! pszt!“ Legkisebb gondolkodás nélkül feleltem „pszt! pszt!“ Ismét eltelt néhány perc. Még közelebről hangzék: „pszt! pszt! pszt!“ már kivehettem a távolban egy sötét karsu női alakot. Örömtől reszketeg hangon feleltem „pszt! pszt! pszt!“ — A sötét karsu női alak lábujhegyen sebesen egyenesen hozzám szökött: — Itt vagyok lelkem Nácizkám!

Csaknem kövé meredtem, mert engem is Náciznak hívtak, Nácizkának ugyan kissé corpulent voltam, de eszembe jutott, hogy a diminutívum a magyarban a hízlegés és szerelem szokott kifejezése.

— Ah édesem, alig birtam attól a gombomban urtól szabadulni, majd megölt szerelmi nyilatkozataival.

Már szinte azt hittem, hogy talán egykori kedvesem a bájós Luis szökött utánam a Czukkermandliról.

Felétejttem karjaimat. A bájós strániéra bele rohant. Magamhoz öleltem és illatos fejcskékjét borszagu csókjaimmal borítottam el.

A kedves teremtés egy ideig rendületlenül állotta czuppogó szerelmi aphorismáimat, később azonban szeliden kibontakozék karjaimból.

— Aligha utánam nem lesett az az átkozott irnok, tanácsos less innen távoznunk,

jött Pestre egy másik Szathmáry Károly író is, kinek műveivel az ővéit olykor összetévesztették, a miért a másik szintén panaszkodott. Csakhamar azonban megkülönböztették magukat; a ki Békésből került fel, lett B. Szathmáry Károly, a ki régebben is pesti író s egyszersmind „péterfalvi“ előnevű volt, lett P. Szathmáry Károly. Most már egyikök sem tudja és nem is bánja, hogy tegnap az egyik nekrológ a most elhunyt Szathmáry Károlynak tulajdonítá az egykori „Gyulai“ árvizkönyv szerkesztését, a mi pedig a régebben elhunyt békési Szathmáry Károly munkája volt.

Olyan ember nincs, ki elhunyt barátunkról csak egy rossz szót is tudna mondani, mert jó ember volt mindig tetőtől talpig. Szorgalom és becsület mintaképe.

Jó nóm, a kinek a köztisztületben és közszeretben élő özvegy egyik legkedvesebb barátnéja volt, szívből osztozik a gyászban maradt család fájdalmában, és az Istentől kér vigasztalást gyászban hagyott barátnéjának, a kit a Gondviselés oly keserűen akkor látogatott meg, mikor már nem sokára a kiérdemelt nyugalom csendes örömeit élvezhette volna.

Áldás kihült poraira!

Lauka Gusztáv.

IRODALOM.

A legújabb kor története cím alatt megjelent, Marczali Henrik nagyszabású munkájának füzetes kiadásából Révai testvérek (Budapest, IV., Váci-utca 1. sz.) megküldték nekünk a 8. és 9. füzeteiket. Ha már eddigelé is folyton fokozódó érdeklődéssel lapoztuk e jeles munka korábbi füzeteit, most az érdeklődéshez élvezet is járul, mert hazánk történetéről és nemzetünk beléletének azon korszakáról van benne szó, mely előkészítője lett a szabadság utáni vágy világokat megrázó kitörésének, az elnyomott szabadság romjain épült önbizalomnak és végre annak az igazi nemzeti

menjünk fel a toronyba, ott éledegünk a hold teljes fényénél. De miért vagy oly szótalan, vén kandurom. Hiszen te parancsolsz Erdődön.

— Bár csak én parancsolnék, mennyei inkognito, akkor az egész uradalom marsruttát kap egy negyed alatt egész Brassóig, s mi kettecskén éledegünk a toronyban.

Egyetlen éles sikoltás hangzék s az ismeretlen hanyat homlok rohant a sűrűbe. En sem voltam rest, utána. Már épen elesíphetem egy galagonya mellett, a mint recsegő hang ordított felém:

— Szentelen, hogy meri ön a nőmet üldözni?!

Civillistától nem könnyen szoktam megijedni. Basso hangon kérdezem: Ki az ur?

— Én ez és ez a Károly vagyok!

— Akkor semmi joga önnek ezen nőhez, mert ezen nő Nácizt kiabált, én pedig Nácizt vagyok.

— Az más Náciz, buta kalandor. Jól tudom én, minő Nácizt keresett nóm, de ő azt a Nácizt tudtommal keresi.

Fuj teuffel, hiszen Erdődön még hunczfutabb a civilizatio, mint Bresciában, gondolám magamban és a buta czimért hátba nyomva ezt és ezt a Károlyt, haza ballagtam szállásomra.

Lauka Gusztáv.

öntudatnak és ezzel együtt az igazi alkotmányosságnak, melyért ma irigykedve néznek ránk oly népek is, a hol talán a „forradalom“ szele hamarabb döntött trónokat, de a hol a romok még ma is feltámadást váró eszmék hantjait képezik. Marczali szakavatott kézzel mutat rá mindarra, a mi kiváltkép az 1825–1836. időközben oly gyökeres átalakítást idézett elő, hogy a régi állapotokba való visszatérés egyszer mindenkorra lehetetlenné vált. Szépítsük a dolgot akárhogy, de ha őszinték akarunk lenni, be kell ismernünk, hogy bizony nagyon elmaradtunk voltunk még akkor, a midőn Európa többi nemzetei már gyors lépésekkel törtek előre. Ámde ugyancsak az 1825-iki országgyűlés ideje képezi hazánk történelmében azt a nevezetes fordulópontot, a midőn Ausztriában komolyan kezdtek gondolkodni arról, miféle módokhoz kell nyulni Magyarországgal szemben, a hol úgy látszik, a régi rendszernek már nincs fogantaja. És e gondolkodás aztán teremtett új rendszert, melynek hogy mi lett a következménye, azt 23 évvel később tudtuk meg. A mint látjuk tehát, a most előttünk fekvő két füzet rendkívül érdekes anyaggal gyarapítja az előbbi füzetek tartalmát, és nem tudjuk eléggé ajánlani, hogy Marczali könyvét mindenki megszerezze, a ki oly történelmi munka birtokába akar jutni, mely tudományos alapja daczára a legvonzóbb modorban van megírva és mely helyenként ép oly érdekesítő, mint a legszebb regény és melynek unalmas része nincs sehol sem. Marczali könyve nélkülözhetetlen kiegészítője minden világtörténelemnek és már csak azért is könnyű módon megszerezhető, mert 30 kros füzetekben jelenik meg.

A „Képes Családi Lapok“ folyó évi második számában Rudnyánszky Gyulától „Irodalmi dolgok“ cím alatt egy igen érdekes cikk sorozatot kezd közölni; amely irodalmi viszonyainkat és bajainkat a tárgyilagosság szempontjából tárgyalja s az alaptalan vádak kimutatva a valódi okokat felderíti s az olcsó könyveket sürgeti.

A „Mátyás Diák“ című illusztrált fővárosi élelappal immár negyedik évfolyamába lépett és minden számával nagyobb tért foglal el a közönség tetszésében. Legutóbbi számai határozott emelkedést mutatnak s úgy karikaturái, mint pompás mulattató szövege tekintetében páratlanul áll. Karácsonyi számát, amely 80,000 példányban jelent meg, a közönség teljesen szétkapkodta, úgy, hogy második kiadást kellett belőle nyomtatni, amely már szintén fogytán van, de azért még megszerezhető. A „Mátyás Diák“, mely hetenként 8 nagy oldalon jelen meg, oly olcsó, hogy bárki megrendelheti. Egy negyedévre csak 1 forint. Szolgálatot véltünk tenni olvasóinknak midőn a „Mátyás Diákot“ figyelmükbe ajánljuk és megjegyezzük, hogy a lap kiadóhivatala (Budapest, Sarkantyus-utca 3. sz.) bárkinek is készséggel küld mutatványszámot.

HIREK.

Simor János †.

Lapunk bezártakor kapjuk a hírt, hogy Simor János hercegprimás, mint Esztergomból jelentik, rövid szenvedés után pénteken elhunyt.

Váratlan halála mély megilletődést kelt az egész országban. Hazafias áldozatkészsége és kiváló jótékonyága valláskülönbőség nélkül tiszteletet és hódolatot szereztek személyiségének.

Temetése f. hó 28-án, szerdán délelőtt lesz nagy pompával az esztergomi primási palotából, melyről jövő számunkban hozunk bővebb értesítést.

Diszbedéd főpapunknál. Schäffer Antal pápai kamarás, apát és esperes-plébánosunknak vendégszeretete, gazdag és izlésteljes asztala, választékos pinceszéje ismeretek és a legjobb hírek örvendeinek egész megyénkben. Folyó hó 18-án, hogy a farsang örömeit még fokozza, ismerőinek, barátainak minden hivatali és társadalmi állás befoglalásával, városunk előbbkelőinek egy olyan diszbedédet adott, a melyről mindenki a legnagyobb köszönettel, elismeréssel és megelégedéssel távozott a kikerülhetlenül szükséges lelki és testi nyugalomra.

Jelen voltak ezen ebéden: a közös hadsereg alezredese és őrnagyja, a honvédség és csendőrség helybeli parancsnoka, a megyei főjegyző, a kir. ügyész és egyik járásbíró, a kir. tan. tanfelügyelő, a v. tiszti ügyész, országgy. képviselőnk, a pénzügyigazgató, egyik helybeli orvos, a hitszónok, a kegyesrendi ház főnöke, a helybeli magyar és német lap szerkesztője stb. stb.

Az első felköszöntőt a házigazda a szinte meghívott, de gyengélkedése miatt meg nem jelenhetett főispánra mondta, szokottan tömör és szép szavakban emlékezvén meg annak mindenki által elismert érdemeiről, azonnal megemlékezvén szeretett vendégeiről is, a kik asztalánál szeretetöknek és tiszteletöknek, valamint barátságuknak el nem évülhető érzelmeit már másszor is nyilvánították. Megnyitott ezután a felköszöntők forrásának zsilipje, melynek egyik legfenyesebb hullámgyűrűjét a városi tiszti ügyész szónokilag és költőileg kiváló felköszöntője kepezte. A társaság a legjobb kedélyhangulatban csak a késő esteli órákban oszlott szét.

Uj torontáli nagybirtokos. Néhaj gr f Gyulay Samu a híres lovas-tabornok több milliót érő hagyatéka most került felosztás alá. A már négy év óta buzódó osztályozást dr. Gyurkovich Gyula fővárosi ügyvéd vitte keresztül oly módon, hogy a hagyatéki tömörből már előzetesen kiszakította a budapesti szegénysorsu özvegyek segélyezésére sz nt 50,000 frtot. A család szenioja gróf Gyulay Adolf huszár főhadnagy kapta a torontálvármegyei Sáralfalva, Nagyösz és nyerői uradalmat.

Kinevezések. Hertelendy József megyénk főispánja kinevezte dr. Mihalo vits Ötön tb. m. főügyészt helyettes árvaszéki elnökké és Filkovic Boldizsár tb. m. aljegyzőt szolgabíróvá a központi járásban.

Eljegyzés. Bene Dezső Nagy Beeskerek város ifju főszámvevője tegnapelőtt tartotta eljegyzését Piukovich Irma kisasszonnyal, Piukovich János helyb. kir. ügyész bájos leányával.

A torontálvásárhelyi fiatalság a községben felállítani szándékolt távirtda alap javára f. évi február hó 10 én álarozos bált rendez, mely iránt már most is igen nagy érdeklődés mutatkozik ugy a községben, mint a vidéken egyaránt. Belépti díj személyenként 1 frt, családjegye 2 frt. Rendezők: Ambrózi Sándor, Szinok Balázs, Kovács Imre, Mézáros József, Hirth Kálmán, Bartus Elek, Sepsey Mihály, Balogh Imre, Krivácsy József, Kramer József, Huszár József, Haidvogel Lajos, Grosz Emil, Valentin E., Hautka János, Pálkás János.

A „Polgári Kör“ pedig e hó 24-én tartotta körbálját, mely iránt az érdeklődés szintén igen nagy volt.

Kérelem Torontál megye községi- és körjegyzőjéhez. Arra való tekintettel, hogy egyetűnknek a mult évről fenmaradt több rendbeli kötelezettségei — mint a központi egyletnek tartozó évi járulék, nyomda és egyéb költség — fedezetlenek, mivel a mult 1890. évre járó tagdíjat 170 tag közül csak 12 fizette meg, kénytelen vagyok az egyleti tagokat tisztelettel felkérni, miként úgy a mult 1890. évről hátralékban maradt, mint e folyó évre már e hóban szinte esedékessé vált 3 frnyi évi tagdíjat okvetlenül a legrövidebb idő alatt az

egylet pénztárnoka Horváth Károly urhoz — körjegyző Nagy-Tószegen — megküldeni sziveskedjenek. Egyben tisztelt kartársaimat az iránt is megkeresem, miként alispán ur ő nagyságának 45638. ex 1890. számú kegyes rendelete értelmében a jegyzői szaktanfolyam segélyezésére hoztam jutandó összegek felett vagy egyuttal kész nyugtát is küldeni, vagy pedig a postai feladó vevényt nyugta gyanánt használni sziveskedjenek. Mert kétszáz közzéggel levelezésbe állani és nyugtát írni, reám nézve súlyos feladat lenne, mely igen könnyen elkerülhető. — Kelt Bega-Szt-Györgyön, 1891. január 22-én. — Kartársi üdvözlettel Schiller Lipót, egyleti elnök.

Színház. A városi színházban f. hó 18. óta Rémay és társa igazgatósága alatt német színtársulat tartja — a közönség mérsékelt érdeklődése és támogatása mellett — előadásait. — A darabok sorait vasárnap a „Viceadmirallal“ nyitották meg, ezt követte kedden a kedves és kellemes francia nébáncs virágnak egy nagyon is németesen germanisált utánezata „Die Novize“ ezim alatt. — Csütörtökön az eddiginél telibb ház előtt a „Hofnarr“ került színre, melyben Rémay igazgató, mint Archibald hadnagy jüzü humorával mindvégig derűltésgben tudta tartani a közönséget. — A társulat nő tagjai közül megemlítendő Pitzo Rozta és Poltzer Mathild kisasszonyok, a férfiak közül különösen Rémay igazgató és Laube továbbá Holdig és Müller urak.

Nagybeeskerek kereskedő ifjak egylete. Vasárnap folyó hó 25-én, este pont 8 órakor az egylet helyiségében Rózsa szálloda I emelet) Franz J. L. ur tartja felolvasását és pedig „A kereskedők- és pénzről“ magyar nyelvűen. — Az egylet minden felolvasásához a vendégeknek is, ugy hölgyeknek, mint uraknak ingyen a belépés.

Hivatalos jelentés 1890. évi december hóban Nagy-Beeskerek városában észlelt közegészségügyi viszonyokról. — Az összes elhaltak száma 121 a következő halalokokkal: kanyaró 33, torokgyík 2, hashagymáz 4, orbáncz 1, veleszületett gyengeség 6, ráng-görcs 11, tüdőlob 14, tüdőlégdag 3, tüdőgümőkór 7, szervi szívbaaj 3, bélhurut 14, hashártyalob 2, idült veselob 1, agyvér-ömleny 2, aggkor 10, öngyilkos 1, hörg-hurut 3, görvélykór 1, májkötszövetlob 1, bujakór 1, csigalyaszu 1. — Születés decz. hóban 64 jelentetett be. — Az egészségi viszonyok a jelentési hónapban igen kedvezőtlének voltak; a kanyarójárvány nem csak tavább tartott, hanem több áldozatot is követelt, mint mult hónapban; azonkívül a hashagymáz is nagyobb számban lépett fel, de különösen nagy számban fordultak elő a légzési szervek hurutos és lobos bántalmái. Nagy-Beeskereken, 1891. január 3 án. Dr. Haidegger Lajos, v. főorvos.

Törvényszeki csarnok.

A n.-beeskerek kir. törvényszék végtárgyalásainak sorrendje. Január 26 án: Moxich Péter és társai, többrendbeli büntett.

Jan. 28-án: Németh József és társai, magánokirat hamisítás. — Ifj. Jámor Mihály, hatóság elleni erőszak.

Jan. 31-én: Petrow Dusan és társa, súlyos testi sértés. — Grohol Jankó, szándékos emberölés. — Neuhausz Jakab, bélyeghamisítás.

VASUTÜGYEK.

Szabadalmazott osztrák-magyar államvasut-társaság.

Hirdetmény. — Az 1891. év számlájára törlesztendő, a kiegészítő hálózatra vonatkozó 1480 drb 3% os A. sorozatu kötvény f. évi február 6-án, pénteken délután fél 3 órakor Bécsben, I. Schwarzenbergplatz 3. sz. alatt két körjegyzőnek és az igazgató-tanács erre nézve kiküldött tagjainak jelenlétében nyilvánosan fog megejtetui.

G A Z D A S Á G.

A »Torontál« melléklete.

Időleges agyag-, cement-, asfalt- és köiparkiallítás.

Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter intézkedése folytán a budapesti kereskedelmi muzeum a hazai termékek állandó kiállítása mellett évenként egy, esetleg két időleges szakkiállítást fog rendezni, a melyek hivatva lesznek az illető iparcsoport által feldolgozott nyers- és segédanyagokat, gyártmányokat, munkaképeket és segéd-eszközöket lehetőleg a maguk teljes ségében felölelni és így iparosainknak megmutatni az utat és módot, melyen versenyképességüket fokozhatják.

Ezen kiállítások sorozata a múlt év augusztus havában rendezett bőripari kiállítással megnyitott, mely a vára kozásoknak teljesen megtelelt és az ily alapra fektetett szakkiállítások hasznát és czélszerűségét minden irányban igazolta.

A szerkesztőségünknek megküldött program szerint Baross kereskedelemügyi miniszter a kereskedelmi muzeum által rendezendő legközelebbi időleges kiállítás tárgyairól az agyag-, cement-, asfalt- és köipart tüzte ki.

E kiállítás f. évi május 15-én szándékolatik megnyitni és hat hétig fog tartani.

Ezen csoport választását sikerültnek tartjuk különösen azért, mert hazánk kitűnő nyers anyagok felett rendelkezik, az e csoportba tartozó egyes iparágakban szép haladást tudunk felmutatni és versenyképesek vagyunk, de mind a mellett a mintegy 6 millió forint értékű kivitel áll szemben.

A hazánkban évszázadok óta virágzó agyagipar emelése különösen a vidékre nézve nagy fontossággal bír és meg vagyunk győződve, hogy a programban jelzett ama szándék, hogy a muzeum igazgatósága egyrészt az agyagipar céljaira szolgáló nyers anyagokat keménységükre és ellentállásukra nézve megvizsgáltatni, másrészt az ugyanazon anyagból a külföldön előállított gyártmányokat bemutatni és egyúttal a keleti szomszédaink által használt cikkeket is kiállítani kívánja, a hazai vállalkozási szellemre kedvező befolyást fog gyakorolni.

Figyelmeztetjük különösen a gazdák közönséget, használják fel a kínálkozó alkalmat a birtokukon esetleg előforduló és eddig vagy éppen nem, vagy nem a kellő módon kihasznált agyag- és egyéb nyers anyagoknak megvizsgálására.

Ezen vizsgálatok eredményének a kiállításról szerkesztendő katalógusban való közzététele új iparvállalatok keletkezésére is befolyással leend.

E kiállításban is a külföldön használt legújabb és legczélszerűbb munkagépek és segéd-eszközök bemutatni fognak.

A kiállításban való részvétel az illetőkre nézve nem jár anyagi áldozatokkal, a felmerülő költségek a kereskedelmi muzeum által fedeztetvén.

Reméljük, hogy iparosaink nagy

számban fognak részt venni ezen érdekes kiállításban, melylyel lesz alkalmunk még bővebben foglalkozni.

Megjegyezzük még, hogy a program szerint a kiállítási tárgyak folyó évi márczius 1-ig bejelentendők.

Mint hogy továbbá a kereskedelmi muzeum igazgatósága azon nyers anyagokat, a melyek keménységükre, ellentállásukra és egyéb a feldolgozásnál fontos tulajdonságaikra nézve megvizsgálva még nem lettek, megvizsgáltatni kívánja, az ezzel járó munkálatok pedig hosszabb időt igényelnek, saját érdekükben felkéri az illetőket, hogy a kiállítást kivánt mintákat minél előbb, de mindenesetre 1891 január hó végéig küldjék be.

A beküldendő kiállítási tárgyak mennyiségét illetőleg megjegyeztetik, hogy az agyagipar céljaira szolgáló nyers anyagokból mintegy 5 liter tartalomnak megfelelő mennyiség: a cementből 1—2 zsák a forgalomban szokásos nagyságban: kőminták rendes kockaalakú mintadarabokban küldendők be. Agyag, cement, asfalt és kő ipari cikkekből a különböző készítményeknek legalább 1 darabja, illetve 1 párja állítandó ki.

Mint hogy azonban a muzeum igazgatósága a kiállítás rendezése által egyúttal alkalmat kíván nyújtani iparosainknak kiállított cikkeik eladására: érdekükben fekszik, hogy azokból minél teljesebb és eladási czélokra alkalmas készletet küldjenek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az őszi barackfáról. Tudvalevő dolog, hogy az összes gyümölcsfák közül az őszi barackfa igényel legnagyobb gondot, és sokszor, dacára a legjobb ápolásnak, a nyár közepén elpusztul. E hirtelen elhalást a hőmérséklet hirtelen változása, vagy a késői der okozza, mert megszünteti a fa növekedését. Azért látjuk, hogy nagy folyók és tenger közelében, hol a levegő mindig nedvesebb és ennélfogva enyhébb, a legégségesebb őszi barackfákat találunk. Ha a körte, cseresznye, virágai vagy gyümölcsei megfagynak, nem igen szenved ezáltal maga a fa, de az őszi barackfánál ez sokszor oka a fa elhalásának. Hogy ezt elkerülhessük, a fát jól védett helyre kell ültetnünk, hogy a késői der ne árthasson neki. A lécezetten tenyészett fákat czélszerű fenyőgallyakkal beborítani, mindaddig, míg a gyümölcsök magyoronagságuk lesznek, ezáltal nemcsak a hőmérséklet kedvezőtlen változásai ellen óvjuk meg a fákat, hanem azoknak egyenes növekedését is elősegítjük. Az elhalásnak másik oka lehet a nedvesség és a táplálék hiánya. Más gyümölcsfák ily esetben lehullatják gyümölcsüket, de a sokkal érzékenyebb őszi barack beteg lesz és elpusztul. Végre elpusztulhat az őszi barackfa a tulságos bő termés következtében, mert ilyenkor az életfentartó nedv legnagyobb részét a gyümölcs fogyasztja el és így a fának vagy igen kevés vagy éppen nem marad táplálék. Éppen ezért főképp a fánál gondoskodni kell a termés megrikítására. A őszi barack trágyázásánál is igen óvatosnak kell lennünk. A trágyázást télen és pedig oly anyagokkal kell eszközölni, melyek lassan ugyan, de folyton oldódnak. Trágyalé nem igen alkalmas e célra. Épp úgy a földnek a fa körül nyáron való felásása is zavarja a fa növeését, mert ez által a gyökérostok el-

romlanak. Ezzel azonban nem az van mondva, hogy egyáltalában nyáron nem volna szabad a földet az őszi barackfa körül felásni, mert a nem mélyre való ásás nem árt neki.

A házi állatok vedlése. A háziállatok tavasszal és ősszel szőrüket tudvalevőleg kihullatják s más kapnak helyette. A ló és szarvasmarha leginkább ősszel cseréli szőrét, tavasszal kevésbé. A tavaszi vedlésű állatok bágyadtak, az időjárás változásai iránt igen érzékenyek s azért ebben az időben kiváló gondot kell ápolásukra fordítani, különösen a fiatal, még fejlődő állatokot kell ilyenkor nagyon gondozni. A szabályok, melyeket ilyenkor követni kell, e következők: Mint hogy az új szőr fejlődéséhez sok fehérjenemű anyagra van szükségük, könnyen emészhető, fehérjedus takarmányt adjunk nekik; szorgalmasan tisztogassuk s óvjuk a meghűléstől. Ha a vedlés ily gondozás mellett sem megy végbe rendesen, úgy az állat egészsége nem egészen rendes. A baj többnyire valamely bőrbetegségben rejlik, a mely esetleg emésztési zavarokból keletkezik. Az ilyen beteg állat kevesebb és könnyebb takarmányt kap, mely közé kevés sót, kén vagy mirenant (arzenikumot) is szoktak keverni. Takarmányul árpadarát, lenmag pogácsát s hasonló könnyű tápanyagot szoktak adni. Ha az állatok fehérjedus takarmányt kapnak s olyan istállóban tartatnak, melyben állandóan 11—12 R. fokú hőmérséklet van, a vedlés néhány héttel előbb kezdik s mire a tavaszi munka megkezdődik, rendesen már be is végződik, a mi igen fontos körülmény.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.
Főmunkatárs: Kp. Kovács László.

Hirdetések.

Nagybecskereki Casino-társulat.

A nagybecskereki Casino társulat rendes évi közgyűlését

f. évi február hó 1-én, délutáni 4 órakor a casino-épület nagytermében fogja megtartani.

A közgyűlés tárgyai:

1. A tisztújítás
2. 12 választmányi tag megválasztása.
3. A tisztviselők megszámoltatása és felmentvény megadása.
4. A tagsági díjnak 12 frtra felemelése.
5. Az évi költségvetés megállapítása.
6. Netáni indítványok.

Jegyzet. Az alapszabályok 13-ik § a ekép szól: „A közgyűlésen a tagok, ha tagsági díjaitk rendesen lefizették, szö- és szavazattal, a jegyvényesek azonban és azon tagok, kik lejárt tagsági díjaitk le nem fizették, csak szözlási joggal bírnak.“ (43—1.1)

14. §: „Tisztviselővé és választmányi taggá azonban csak oly helybeli társulati tag választható, ki tagsági díjainak fizetésével hátralékban nincsen.“

Az igazgató.

Egy irnok

ki a jegyzői teendőkben jártas, alólírottnál azonnal alkalmazást nyerhet.

Fizetése havi 25 frt; szabad lakás.

Kis-Orosz, 1891. évi január 6. napján.

Gesztessy László,
jegyző.

(7—3.3)

Meghívó.

A „Beodra—Karlovai takaré- és előleg-szövetkezet“

II. rendes közgyűlése

folyó évi február hó 15 én délelőtt 10 órakor fog az intézet helyiségeiben megtartatni.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése az 1890. zárszámadásról és a felmentvény megadása.
3. Az igazgató, igazgatóság és a felügyelő bizottság díjazásának megállapítása.
4. Az elnök, igazgatóság, a vezérigazgató és a felügyelő bizottság megválasztása.
5. A netáni indítványok tárgyalása.
6. Három tag megválasztása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítése végett.

Beodrán, 1891. évi január hó 22-én.

Dr. Weiss s. k.,
elnök.

Jegyzet. Az alapszabályok ért. csak azon részvényesek élveznek a közgyűlésben szavazati jogot, a kiknek részvényei legalább 14 nappal a közgyűlés előtt a részvények könyvében neveikre lett írva.

Einladung.

Die „Beodra—Karlovaer Spar- und Vorschuss-Genossenschaft wird ihre

II. ordentliche Generalversammlung

am 15. Februar l. J. 10 Uhr Vormittags in den Localitäten des Institutes abhalten.

Gegenstände der Tagesordnung:

1. Jahresbericht der Direction.
2. Bericht des Aufsichtsrathes über die Geschäftsgebarung und den Befund der Schlussrechnungen und Ertheilung des Absolutatoriums.
3. Die Bestimmung des Honorars der Direction, des leit. Directors und des Aufsichtsrathes.
4. Wahl des Präses, der Direction, des leit. Directors und des Aufsichtsrathes.
5. Etwaige Anträge.
6. Wahl von 3 Mitgliedern zur Authentikation d. Protokolls.

Beodra, am 22. Jänner 1891.

(28—1.1)

Dr. Weiss m. p.,
Präses.

Anmerkung. Im Sinne der Statuten haben in der Generalversammlung nur diejenigen Antheilscheinbesitzer Stimmrecht, deren Antheilscheine mindestens 14 Tage vor der Generalversammlung in dem Antheilbuche auf ihren Namen übertragen sind.

Rechnungs-Abschluss**der Beodra-Karlovaer Spar- und Vorschuss-Genossenschaft
pro 1890.**

Activa.		Bilanz-Conto.		Passiva.	
1 Cassa-Bestand am 31. Dezember 1890.	fl. 1047.84	3 Stammantheil Conto			
2 Gründung	" 64.—	4 Einlagen		fl. 10285.31	
6 Bücher und Drucksorten	" 200.—	22 Conto Corrent		" 20949.39	
8 Wechsel-Portefeuille 629 St. escomptirte		10 Domicile		" 2600.—	
Wechsel	" 39877 —	14 10% Zinsensteuer		" 5803.—	
28 1 Debitor	" 17.64	18 Reingewinn pro 1889		" 57.95	
		25 Gewinn pro 1890		" 247.50	
				" 1263.33	
	fl. 41206.48				fl. 41206.48
Verlust.		Verlust- und Gewinn-Conto.		Gewinn.	
7 Gründungs-Abschreibungen	fl. 32.33	5 Pr. Escompt und Diversi		fl. 4826.37	
6 Bücher- und Drucksorten-Conto	" 72.46				
7 Gagen	" 1180.—				
11 Regie	" 390.79				
12 Reescompte Zinsen	" 716.82				
13 Einlagszinsen	" 89.21				
15 Kapitalisirte Einlagszinsen	" 974.68				
14 Steuer	" 106.75				
25 Reingewinn als Saldo	" 1263.33				
	fl. 4826.37				fl. 4826.37

Beodra, am 31. Dezember 1890.

G. Grifaton, Cassier.

Krifaton, Direktor.

Salamon Spitzer, Buchhalter.

Szloboda Mihály, Direktionsrath.

Josef Walder, Direktionsrath.

Budisin Jozsa, Directionsrath.

Lutgé Sándor, Direktionsrath.

Lemlein Janos, Direktionsrath.

Kovacev Mita, Direktionsrath.

Mit den Haupt- und Nebenbüchern in allen Theilen geprüft, verglichen und für richtig befunden:

Beodra, am 16. Jänner 1890.

Josef Bergenthal, Aufsichtsrath.

Josef Scheinberger, Aufsichtsrath.

Forgách Miklós, Aufsichtsrath.

A törökbecsei takarékpénztár XXII. évi mérlege az 1890. üzletévről.

Vagyon.		Főmérleg 1890. évi december hó 31-én.		Teher.	
363 Pénztárkészlet		2417-90		360 Részvénytőke	40000.—
Tárcaállomány:				358 Tartaléktőke	30700-62
392 934 drb leszámított váltó	269904-96			286 Külön tartaléktőke	17500.—
372 34 „közjegyzői kötelezvény	16235.—	286139-06		348 Nyugdíjtartalék	4000.—
272 Takarékpénztári ház (mint a tartaléktőke				371 Takarékbetétek 120 darab	
vagyon				könyvecskében	138526-93
394 Folyó számlán		15000.—		375 Tőkesített kamatok	14256-26
384 Leltár és irodai anyagok		1861-14		379 Letétek	3152-95
		500.—		397 Elhelyezett telepítvények	43120.—
				359 Osztalék: 1 drb 1887. évről	16.—
				377 1 drb 1888. évről	16.—
				390 1 drb 1889. évről	32.—
				347 Átmeneti kamat	2900.—
				385 10% kamatadó	344-47
				Nyereség mint egyenleg	11353-77
		305919.—			305919.—
Veszteség.		Nyereség- és veszteség-számla		Nyereség.	
387 Vegyes költség		1183-03		373 Leszámitolási kamat	31355-59
398 Hivatalnokok		4223-30		383 Különféle jutalékok	453-58
388 Egyenes adók	1547-90			378 Telepdíj	674-65
350 Pótadók	604.—	2151-90			
Kamatokban:					
376 Visszleszámitolás után	4467-11				
365 Folyó számla és hit. kamatja	1080-33				
265 Tőkesített kamat	6624-85				
370 Kifizetett kamat	242-57	12414-86			
367 Jelenléti jegyek		761.—			
374 10% betétkamatadó		245-96			
381 Felügyelő bizottság díja		150.—			
Nyereség mint egyenleg		11353-77			
Igazgatói javaslat a tiszta haszon felosztására					
nézve:					
Igazgatói jutalék	1135-37				
Különtartaléktőke	2500.—				
Nyugdíjtartaléktőke	500.—				
Tisztviselők jutalmazására	268-40				
Törökbecsei óvodának	40.—				
" tűzoltóegyletnek	35.—				
" nőegyletnek	30.—				
" izr. nőegyletnek	20.—				
Gyertyámosi-szegedi konviktusnak	25.—				
Átvitel a jövő évi haszonra	400.—				
Osztalék 400 részvény után 16 frtjával	6400.—				
		11353-77			
			32483-82		32483-82

A tartalékalapok a folyó évi dotáció által 55200 frt 62 krt tesznek ki.

Török-Becse, 1890 december 31-én.

AZ IGAZGATÓSÁG NEVÉBEN:

Böhm Ferencz, Solymos Gusztáv, Dr. Tószögi Aladár, Pulay Román, Nerandzsits Mladen,
pénztárnok. igazg. tag. vezérigazgató. igazg. tag. könyvelő.

Ezen zárszámadások az alapszabályok 56. és a kereskedelmi törvény 199. §-ai értelmében a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítván, azokkal minden egyes pontban megegyezőnek találtak. — Tör.-Becse, 1891 január 14-én.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG NEVÉBEN:

Rankovits István. Luxeder György. Schlesinger Isidor.

A felügyelő bizottság jelentése az 1890-iki üzletévről.

Tisztelt közgyűlés! Alulírottak tisztelettel jelentjük, hogy a múlt évi közgyűlés megbízásából a takarékpénztárban a törvény értelmében többször megjelentünk az elmúlt üzletévben és hogy az 1890-iki üzletévről bemutatott zárszámadásokat, a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk, azokkal minden egyes pontjában megegyezőnek találtuk. Hogy a leltárt minden egyes részben átvizsgálván az teljesnek és a mérleg szerint megfelelőnek mutatkozott. — A tiszta nyereség felosztására vonatkozó igazgatósági javaslatot — mint a viszonyoknak teljesen megfelelőt — valamint a zármérleg elfogadását a t. közgyűlésnek a legmelegebben ajánljuk. — Ajánljuk továbbá az igazgatóságnak az elmúlt üzletévről, a felmentvényt megadni és ugyan ezt kérjük a felügyelő bizottság részére is. — Török-Becse, 1891 január 14-én. (24—1.1)

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG NEVÉBEN:

Rankovits István. Luxeder György. Schlesinger Isidor.

Réva-Ujfalu község előljáróságától.

240. sz. kig. 1891.

(29-1.1)

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint a községünkben évenként június hó 22-én és augusztus hó 5-én engedélyezett országos vásárokon helypénz vagy más ilyenmü díjak nem szedtetnek és így, úgy a fenti országos vásárookra, mint a vasárnapokon tartani szokott heti piacokra, mindenki áruát és marháit díjmentesen hozhatja.

Réva-Ujfalu, 1891. évi január hó 16-án.

A községi előljáróság.

MARIACZELLI
gyomorceppék

Észítve BRADY C. védangyalhoz címzett gyógyszerárában Kremsierben (Morvaország).
Elsimert különöségi gyomorerősítő és elevenítő hatású gyógyszer emésztési zavarok esetében. Csak a mellékelt védőjeggyel és aláírással ellátott készítmény valódi.
Ez üveg ára 10 kr., nagy üveg (kétzeres) 70 kr.
Az alkotó részek nyilvánosságra vannak hozva.
Gyógyszertárakba kapható.

HIRDETÉSEK

e lap kiadóhivatalában

Hunyady-utca 10. sz. alatt

felvételnek.

153. sz. kig. 1891.

(19-3.2)

Pályázati hirdetmény.

A 2500 magyar, német és szerb lakossággal bíró és Torontálvármegye tör.-kanizsai járásba kebeleztet Szanád községben a községi orvosi állás elhatalozás folytán üresedésbe jövén, annak betöltése céljából ezennel pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni óhajtókat, miszerint az 1883. I. tezik 1. és 6. §-ai értelmében felszerelendő kérévényeket alulirt főszolgabíróhoz a választást megelőző napig adják be.

Az orvosi állással 600 frt évi fizetés van egybekötve, mely évnegyedes előleges részletekben utalványoztatik.

A látogatási díjak a következőkben vannak megállapítva:

1. A ház- és földbirtokosoktól nappali 40 kr.

Ugyanezeketől éjjeli 80 kr.

2. A házzal bíró zselérektől nappali 20 kr.

Ugyanezeketől éjjeli 40 kr.

3. A vagyontalanok ingyen gyógykezelendők.

4. A halottkémlésért pedig minden egyes eset után 20 kr.

5. A husvizgálatért járó díjak a vonatkozó megyei szabályrendeletben szabályozvák.

A választás Szanád községhezánál f. évi február 15-én, d. e. 10 órakor fog megtartatni.

Török-Kanizsa, 1891 jan. 8.

Tallán Emil, főszolgabíró.

992. sz. b. v. 1890.

(25-1.1)

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött v. hajtó az 1881. évi LX. tezik 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a törökbecsei ttes kir. jbiróság 5728. 90. p. sz. végzése által Lachs József melenczei lakos mint v. hajtó javára, Goldstein Sámuel és Giza melenczei lakosok ellen 286 frt 56 kr. tőke, ennek 1890. évi október 30 tól számítandó 6 százalék kamatai és eddig összesen 85 forint 85 kr. perkoltség erejéig elrendelt kielégítési végrehajrás alkalmával bírólag lefoglalt és 375 forintra becsült lovak, kocsik, lószerszám, sertés, kf. butorok, bolti állványok, bolti fűszer- és egyéb áruk, 1 Trieur és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 5776. 890. polg. számu kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Melenczén alperesek házában leendő eszközésére 1891. évi január hó 30-án, d. e. 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívátnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. tezik 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. tezik 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Török Becse, 1891 jan. 12. napján.
Rankovits István, kir. bir. végrehajtó.

101. szám ki. 1891.

(14-3.3)

Hirdetmény.

Az 1883. évi 46. t.-cz. 13 §-a értelmében felhivatnak Nagybecskerek város mindazon ház- és földtulajdonosai, kik bekebelezés által terhelő kölcsönök után 1890. évben kamatot fizettek, s így az 1891. évben birtokuk után kivetendő ált. jöved. pótdoból való levonásra törvényes igényt tarthatnak, — hogy az arról szóló vallo-mást 1891. évi január hó 31-ik napjáig annyival is inkább a városi adóhivatalnál benyújtani el ne mulasszák, mert később érkező vallomások figyelembe nem vé-tethetnek.

Nagybecskereken, 1891. január 4-én.

Krsztics János, polgármester.

Árverési hirdetmény.

Alulirt intézet részéről ezennel közhírré tétetik, hogy mindazon zálogok, melyek az 1881. XIV. tezik 15-ik §-a értelmében lejártak, folyó évi február hó 16-án délelőtti 8 órakor az intézet helyiségében nyilvános árverés alá kerülnek, s hogy ezen zálogtárgyak meghosszabbíthatása csakis február hó 15-ikének déli 12 órájáig eszközölhetők.

Nagy-Becskerek, 1891. január 17.

Első nagy-becskereki zálogintézet.

(27-3.1)

Báli és megyezői

virágcsokrok

a legszebb kiállításban kaphatók

Deutsch Zsiga

mű- és kereskedelmi kertészetében

Nagy-Becskereken. (21-3.2)

947. sz. kig. 1890.

(18-2.2)

Hirdetmény.

Ivánda község előljárósága által ezennel közhírré tétetik, hogy a volt úrbéresek által folyó évben ugarnak hagyandó körülbelül 300 katastrális hold ugarföld:

Hivatkozással a községi képviselő testületnek 1889. é. augusztus hó 26-án felvett 14. számu jegyzőkönyvre, mely határozat Torontálvármegye tekintetes törvényhatóságának 781. kgy./6155. és 9575./1890 számu rendeletével jóváhagyatott és megerősítést nyert — a folyó évre birka és disznólegelő gyanánt haszonbérbe adatik, melyre nézve a nyilvános árverés 1891. évi február hó 16-ája d. e. 10 óra tüzetik ki Ivánda községében azzal, hogy a kérdéses ugarlegelő a legtöbbet ígérőknek fog haszonbérbe adatni.

Bánatpénz gyanánt 200 frt teendő le az árverés megkezdésekor, az árverést foganasító községi biró kezébe készpénzben vagy óvadékképes érték-papirokban. — Zárt írásbeli ajánlatok csakis az árverés megkezdéseig fogad-tatnak el. Az árverés megerősítése a községi képviselő testület jóváhagyá-sától tétetik függővé.

Bővebb feltételek Ivánda község házában bármikor a hivatalos órák alatt betekintheők.

Ivándán, 1891. évi január hó 9-ik napján.

Vukovich György,
közs. jegyző.

Táblin Káda,
közs. biró.